

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ
КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ**

ЗАТВЕРЖЕНО
на засіданні кафедри
олімпійського та професійного
спорту
протокол №1 від 07.09.2020 р.
Завідувач кафедри
_____ (Євгеній СТРИКАЛЕНКО)

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 18 СПОРТИВНІ ІГРИ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ (ВОЛЕЙБОЛ)**

Освітня програма – Фізична культура і спорт першого бакалаврського рівня
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
Галузь знань – 01 Освіта

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Спортивні ігри з методикою викладання (волейбол)
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредитів / 90 годин
Семестр	IV семестр
Викладач	Євгеній Андрійович Стрикаленко (Yevhenii Strykalenko), кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент https://orcid.org/0000-0001-7686-8736
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1306
Контактний телефон, месенджер	(0552) 32-67-65
Email викладача:	strikalenko76@gmail.com
Графік консультацій	Понеділок, 14:00-15:00, ауд. 322-а або за призначеним часом
Форми та методи викладання	лекційні заняття, лабораторні заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	диференційний залік

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Спортивні ігри з методикою викладання (волейбол)» є обов'язковою компонентою освітньої програми підготовки фахівців в галузі фізичного виховання та спорту. Волейбол є однією зі спортивних ігор, що входить до програми дисципліни «Спортивні ігри з методикою викладання». **Зміст курсу** – набуття теоретичних знань з історії виникнення та розвитку волейболу, сучасного стану волейболу в світі, в Україні, вивчення еволюції правил гри в волейбол та узагальнення сучасних офіційних правил гри, організації змагань з волейболу, оволодіння технічними прийомами в захисті та нападі, тактикою гри, вивчення засобів та методики навчання та удосконалення техніки та тактики гри в волейбол, особливостей викладання волейболу в спеціалізованих спортивних секціях. При вивченні даного освітнього компонента здобувачі вищої освіти оволодівають практичними навичками тренера з волейболу, виконують обов'язки польового судді та судді секретаря з волейболу та виконують функцію організатора змагань з волейболу.

2. Мета курсу – вивчити основи техніки та тактики гри в волейбол, отримати необхідні теоретичні знання та практичні вміння з методики навчання і тренування юних спортсменів та набуття досвіду організаційно-методичної роботи в якості керівника спортивної секції з волейболу.

3. Завдання курсу:

- теоретичні: повідомлення основних відомостей з історії виникнення волейболу, офіційних правил гри, техніки гри, індивідуальних, групових та командних тактичних дій як в захисті так і нападі, методики навчання та вдосконалення спортсменів різного віку та рівня підготовленості, організації та проведенні змагань, організації та проведення занять в секціях з волейболу спеціалізованих спортивних закладах та в загальноосвітніх школах, вивчити різні технічні прийоми і методики початкового навчання та тренування в умовах спортивної секції з волейболу;

- практичні: вивчити та вдосконалити техніку виконання різних прийомів гри в волейбол та розглянути основи тактики гри в волейбол, опанувати методику навчання та тренування, сприяти розвитку рухових здібностей студентів. організувати та проводити, як окремі частини навчальних та тренувальних занять так і все заняття в цілому, виконувати обов'язки польового арбітра та судді за столиком при суддівстві змагань з волейболу. Використовувати набуті знання під час організації та проведенні змагань з волейболу з різними віковими групами та групами з різним рівнем підготовленості. Застосовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння основами теорії та методики проведення досліджень у волейболі. Використовувати професійні знання, уміння й навички з різних розділів спортивних ігор та методики їх викладання, для дослідження явищ і процесів, що відбуваються у організмі вихованців спортивних шкіл, що займаються волейболом.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Викладання курсу передбачає підготовку висококваліфікованих компетентних тренерів для освітніх закладів різного рівня акредитації, керівників спортивних секцій та колективів фізичної культури. Під час викладання дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати наступні компетентності.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- ЗК 1 – здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 6 – здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 12 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- СК 10 – здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми;
- СК 12 – здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

Програмні результати навчання:

- ПРН 2 – уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій;

- ПРН 7 – здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами;
- ПРН 20 – використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;
- ПРН 21 – застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

5 Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Лабораторні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 / 90	2	28	60

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов’язкова / вибіркова компонента
2020-2021	4	017 Фізична культура і спорт	2 курс	Обов’язкова

7. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Теоретичні знання здобувачі вищої освіти отримують в аудиторії, а практичні вміння та навички в ігровій спортивній залі. Для проведення освітнього процесу використовуються волейбольні стійки, волейбольна сітка, волейбольні антени, волейбольні м’ячі та інше додаткове обладнання. Для проведення занять в дистанційному режимі застосовується мультимедійний проектор і ноутбук.

8. Політика курсу. Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов’язаний відвідувати всі заняття: лекції та лабораторні заняття згідно з розкладом. Під час навчання здобувач вищої освіти не повинен запізнюватися на заняття, своєчасно готувати конспекти окремих частин заняття відповідно запропонованої

тематики. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно, підготувати конспект пропущеного заняття та представити конспект викладачу не пізніше, ніж за добу до початку наступного заняття. До лабораторного заняття студент має повинен підготуватися за відповідною темою і проявляти активність під час його проведення.

В ході виконання творчих завдань для самостійного опрацювання (реферати, повідомлення, презентації, тощо)) студенти будуть власні оригінальні міркування, створюючи власний погляд на ту чи іншу проблему. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

9. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Методика навчання техніки переміщень та передач м'яча двома руками зверху в волейболі					
Тиждень 1 2 академічні години	Тема 1: Історія виникнення та розвитку гри в волейбол, сучасний стан волейболу в світі і на Україні План 1. Передумови виникнення волейболу. 2. Історія виникнення баскетболу в США. 3. Волейбол в програмі олімпійських ігор. 4. Розвиток волейболу в Україні. 5. Перспективи його існування в Україні.	Лекція 2 / 6	2, 14, 18 35, 36	Конспект	

Тиждень 2-3 4 академічні години	<p>Тема 2: Методика навчання переміщень волейболістів по майданчику</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання стійці волейболіста 2. Переміщення гравців по майданчику (ходьба приставними кроками, переміщення в різних напрямках, стрибки) 3. Поєднання різних способів переміщень 4. Пересування в різні сторони за сигналом тренера. 5. Рухливі ігри з елементами різних способів переміщень. 6. Учбова двостороння гра з загостренням уваги на правильності переміщень та усунення помилок в переміщенні. 7. Скласти комплекс залікових вправ з техніки переміщень 	Лабораторне 4 / 6	1, 5, 7, 10, 11, 18, 24, 33	Скласти чотири комплекси вправ для підготовчої частини заняття (в русі, на місці, в парах, трійках,, з використанням рухливих ігор).	6
					5
Тиждень 4 2 академічні години	<p>Тема 3: Методика навчання передачам м'яча двома руками зверху в волейболі</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передачі м'яча двома руками зверху в парах, трійках, четвірках — одним та двома м'ячами. 2. Передачі м'яча двома руками зверху на невеликій та великій відстані 3. Передачі м'яча двома руками зверху обличчям та спиною вперед. 	Лабораторне 4 / 6	1,4,8,10,12,14,22, 23	Конспект підготовчої частини заняття	6

Тиждень 5 2 академічні години	4. Передачі м'яча двома руками зверху на точність та влучність				
	Тема 4: Методика вдосконалення передачі м'яча двома руками зверху на місці та в русі План 1. Передачі м'яча двома руками зверху в колонах зі зміною місць. 2. Передачі м'яча двома руками зверху зі зміною місць в парах, трійках, передачі м'яча з забіганням за спину 3. Різні поєднання передач м'яча двома руками зверху. 4. Комплексні вправи до складу яких входять різні способи переміщень та передачі м'яча двома руками зверху. 5. Складання контрольних нормативів з техніки виконання передач м'яча двома руками зверху. 6. Написання модульної контрольної роботи	Лабораторне 4 / 6	1,4,8,10,12,14,22, 23	Конспект підготовчої частини заняття	6
					5
Модуль 2. Методика навчання техніки прийому м'яча знизу та нападаючого удару в волейболі					
Тиждень 6 2 академічні години	Тема 5: Офіційні правила гри в волейбол План 1. Характеристика гри в волейбол. 2. Майданчик для гри в волейбол. 3. Інвентар та обладнання для гри	Лабораторне 2/8	1,4,8,10,12,14,22, 23	Конспект підготовчої частини заняття.	3

	<p>в волейбол.</p> <p>4. Основні правила гри в волейбол. Принцип нарахування очка.</p> <p>5. Суддівські жести.</p> <p>6. Протокол для гри в волейбол. Правила заповнення.</p>				
<p>Тиждень 7 2 академічні години</p>	<p>Тема 6: Методика навчання прийому м'яча двома руками знизу План</p> <p>1. Прийом м'яча двома руками знизу після підкидання м'яча від партнера</p> <p>2. Прийом м'яча двома руками знизу після підкидання м'яча від партнера передачі м'яча від партнера двома руками зверху.</p> <p>3. Прийом м'яча двома руками знизу після передачі від партнера з невелику відстань.</p> <p>4. Прийом м'яча двома руками знизу після виконання різних видів переміщень.</p> <p>5. Прийом м'яча двома руками знизу з різних вихідних положень та без зорового контролю.</p>	<p>Лабораторне 4 / 12</p>	<p>1,4,8,10,12,14,22, 23</p>	<p>Конспект підготовчої частини заняття.</p>	<p>6</p>
<p>Тиждень 8 2 академічні години</p>	<p>Тема 7: Методика вдосконалення прийому м'яча двома руками знизу. План</p> <p>1. Комбіновані вправи з прийомом м'яча двома руками знизу та передачами м'яча двома</p>	<p>Лабораторне 2 / 10</p>	<p>1,4,8,10,12,14,22, 23</p>	<p>Конспект підготовчої частини заняття.</p>	<p>3</p>

	<p>руками зверху.</p> <p>2. Рухливі ігри та естафети з елементами прийомів та передач м'яча в волейболі.</p> <p>3. Складання контрольних нормативів з техніки виконання прийому м'яча двома руками знизу</p>				5
<p>Тиждень 9</p> <p>6 академічних годин</p>	<p>Тема 8: Методика навчання нападаючого удару в волейболі</p> <p>План</p> <p>1. Виконання нападаючого удару з власного підкидання м'яча з місця.</p> <p>2. Виконання нападаючого удару з власного підкидання м'яча з крок.</p> <p>3. Виконання нападаючого удару з власного підкидання м'яча з двох кроків.</p> <p>4. Виконання нападаючого удару після підкидання м'яча партнером.</p> <p>5. Виконання нападаючого удару після передачі м'яча від партнера.</p>	<p>Лабораторне</p> <p>4 / 10</p>	<p>1,4,8,10,12,14,22,</p> <p>23</p>	<p>Конспект підготовчої частини заняття..</p>	6
<p>Тиждень 10</p> <p>6 академічних годин</p>	<p>Тема 9: Методика вдосконалення нападаючого удару в волейболі</p> <p>План</p> <p>1. Комбіновані вправи до складу яких входять нападаючі удари з різних позицій та різних відстаней до сітки.</p> <p>2. Рухливі ігри та естафети з використання нападаючих ударів та управлінням м'ячем.</p>	<p>Лабораторне</p> <p>4 / 10</p>	<p>1,4,8,10,12,14,22,</p> <p>23</p>	<p>Конспект підготовчої частини заняття.</p>	6

	3. Складання контрольних нормативів з техніки виконання нападаючих ударів в волейболі.				5
	4. Написання паперових тестових завдань з офіційних правил гри в волейбол				8

10. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів – майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки використовується усний контроль (вміння провести частини заняття або цілком), тестовий контроль (виконання рухових тестових завдань) та письмовий контроль (письмова підсумкової контрольної роботи та паперові тестові завдання тощо).

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до заліку. Їх допуск до заліку стає можливим лише тільки при умові вдалої ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що студент підготувався до заліку, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 40 балам.

10.1. Критерії отримання накопичувальної оцінки студентом протягом вивчення дисципліни.

(максимальна кількість балів модуль - 100)

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Види контролю	Поточне тестування та самостійна робота (балів, max)	Підсумковий тест (диференційний залік)	Сума
Опитування на заняттях	(14 x 2 бали) 28	20	100
Матеріали самопідготовки	(14 x 1 бал) 14		
Складання рухових тестів	(4 x 5 балів) 20		
Паперова тестова робота	8		
Модульна контрольна робота	10		
Усього	80		

10.2. Таблиця переведення 100 бальної системи в 7-ми та 5-ти бальну системи оцінювання.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна література.

1. Ахмеров Э.К. Волейбол для начинающих / Э.К. Ахмеров. - Минск: Полымя, 1985. – 98 с.
2. Бертуччи Б. Книга волейбольных тренировок / Б. Бертуччи, Д. Паттерсон. – Индианаполис: 1992. – 285 с.
3. Білоус В.І. Спортивно-педагогічне вдосконалення (спортивні ігри): / В.І. Білоус. – Кам'янець-Подільський: КДПУ, 1998. – 236 с.
4. Демчишин А.А. Волейбол – гра для всіх / А.А. Демчишин - К.: Здоров'я, 1986. – 153 с.
5. Демчишин А.П. Підготовка юних волейболістів / А.П. Демчишин. –К.:Радянська школа, 1982. –191 с.
6. Дорошенко Е.Ю. Способы оценки технико-тактического мастерства в волейболе / Е.Ю. Дорошенко, М.С. Бессарабов, С.М. Попов, М.М. Медвідь. - Харьков-Белгород-Красноярск, 2006. - С.59 - 62.
7. Ермаков С.С. Компьютерная регистрация и обработка результатов соревновательной деятельности в волейболе // С.С. Ермаков // Проблемы соревновательной деятельности: Тез. докл. межобл. науч.-практ. конф., 12-16 сентября 1990 г. - Харьков, 1990. - С. 124.
8. Ермаков С.С. Некоторые особенности моделирования соревновательной деятельности волейболистов // С.С. Ермаков, Ю.Г. Крюков, В.Н. Маслов // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 1997. – № 3. – С. 3 – 4.
9. Ермаков С.С. Обучение технике ударных движений в спортивных играх // С.С. Ермаков. – Харьков: ХХПИ, 1996. – 292 с.
10. Ермаков С.С. Совершенствование техники движений высококвалифицированных спортсменов с позиций обеспечения безопасности их жизнедеятельности и инженерной психологии // С.С. Ермаков // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. - Харьков: ХГАДИ [ХХПИ]. - 2004. - № 5. - С. 15 - 29.
11. Ивойлов А.В. Волейбол: Курс спортивного совершенствования в вузах / А.В. Ивойлов. – Минск: Палымя, 2000. – 82 с.
12. Кічук С.Ф. Методичні аспекти навчання техніки гри у волейбол / С.В. Кічук. – Тернопіль: ТНПУ, 2004. – 59 с.
13. Козак Є.П. Підвищення спортивної майстерності з волейболу студентів ВНЗ: методичні розробки / Є.П. Козак, П.Д. Дробний. –Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. –64 с.

14. Кудряшов Е.В. Контроль за уровнем физической подготовленности волейболисток // Е.В. Кудряшов // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 2002. – № 18. – С.30-35.

15. Линник А.М. Методичні рекомендації для практичних та самостійних робіт з волейболу (для студентів основної групи I-IV курсів) // А.М. Линник. – К.: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2012. – 63 с.

16. Лісянський В.К. Керування тренувальним і змагальним процесом волейболістів високої кваліфікації за допомогою системи педагогічних спостережень / В.К. Лісянський, Є.П. Волков. – Харків: Основа, 2002. – 18 с.

17. Носко А.П. Критерії технічної підготовленості волейболістів різних вікових груп // А.П. Носко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХХПІ, 1999. – № 14. – С.6-10.

18. Піменов М.П. Волейбол. Спеціальні вправи / М.П. Піменов.–Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 2001. –196 с.

19. Поздняк Н.В. Рейтинг, как обобщенная оценка эффективности соревновательной деятельности в волейболе // Н.В. Поздняк // Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 1999. – № 2. – С.23-25.

20. Прозар М.В. Теорія і методика викладання спортивних ігор (волейбол): Навчальний посібник // М.В. Прозар, Є.П. Козак. – Кам'янець – Подільський: ТОВ Рута, 2015. – 127 с.

21. Проходовский Р.Я. Структура физической подготовленности юных волейболистов // Р.Я. Проходовский // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 2000. – № 4. – С.26-32.

22. Терехова Т.В. Развитие специальной выносливости в волейболе // Т.В. Терехова // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 1997. – № 5. – С. 8 – 9.

23. Филин В.П. Взаимосвязь физических качеств, технической подготовленности и спортивного результата волейболистов // В.П. Филин // Теория и практика физической культуры, 1997. – № 3. – С. 16 – 20.

24. Хапко В.Е. Совершенствование мастерства волейболистов / В.Е. Хапко, В.Н. Маслов. – К.: Здоров'я, 1990. — 450 с.

25. Хусино Мохамед. Взаимосвязь физической подготовленности и техники выполнения приемов игры в волейболе // М. Хусино // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 1997. – № 3. – С. 19 – 22.

26. Чхань А.А. Основи технічної підготовки з волейболу на факультативних заняттях: Методичні вказівки // А.А. Чхань, О.І. Підлужняк, А.Ю. Горбатий, О.А. Колос. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 40 с.

Додаткова література.

27. Алабин В.Г. Многолетняя тренировка юных спортсменов: Учебное пособие / В.Г. Алабин, А.В. Алабин, В.П. Бизин. – Харьков: Основа, 1993. – 244 с.

28. Бабушкин В.З. Специализация в спортивных играх / В.З. Бабушкин. – К.:Здоров'я, 1991. – 164 с.

29. Верхошанский Ю.В. Организация сложных двигательных действий спортсменов // Ю.В. Верхошанский // Наука в олимпийском спорте, 1998. – №3. – С. 8 – 22.

30. Власенко С. Основные проблемы управления в спортивной тренировке / С. Власенко, Н. Носко // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. / Под ред. Ермакова С.С. – Харьков: ХХПИ, 2001. – № 1. – С. 52 – 55.

31. Гамалий В. Моделирование техники двигательных действий в спорте / В. Гамалий // Наука в олимпийском спорте. 2005. - № 2. - С. 108 - 116.

32. Ивойлов А.В. Соревнования и тренировка спортсменов / А.В. Ивойлов. – Минск: Палымя, 1982. – 144 с.

33. Келлер В.С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / В.С. Келлер, В.М. Платонов. – Львів: Українська Спортивна Асоціація, 1993. – 270 с.

34. Максименко И.Г. Планирование и контроль тренировочного процесса в спортивных играх / И.Г. Максименко. – Луганск: Знание, 2000. – 276с.

35. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов: Учебное пособие / Л.П. Матвеев. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 318с.

36. Платонов В.М. Фізична підготовка спортсмена: Навчальний посібник. / В.М. Платонов, М.М. Булатові – К.: Олімпійська література, 1995. – 320 с.

37. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте: история развития и современное состояние // Наука в олимпийском спорте / Специальный выпуск, 1999. – С.3-32.

38. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте // Учебник для студентов вузов физического воспитания и спорта. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 383 с.

Інформаційні ресурси

39. Історичні аспекти виникнення волейболу в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volleyball.org.ua/history.htm>. – Назва з екрану.

40. Историчні нариси розвитку волейболу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volleyball.ru/history>. – Назва з екрану.

41. Основи навчання техніки гри в волейбол (теорія та практика) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volleyball.com.ua>. – Назва з екрану.

42. Официальные правила игры в волейбол. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.provolleyball.ru>. – Назва з екрану.

43. Правила гри. інтерпретації ігрових ситуацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrvolley.net/. – Назва з екрану.